

Inleiding

De stad Leiden is begunstigd met zes actieve volkstuinverenigingen. Deze zes verenigingen bieden in 2013 nut en genoeg aan bijna twaalfhonderd amateursuinders en hun sociale netwerk: familie, vrienden en kennissen. Het moge duidelijk zijn dat enkele duizenden inwoners van Leiden direct plezier beleven aan het tuinieren bij de tuinverenigingen.

De zes tuinverenigingen zijn verenigd in een samenwerkingsverband, de Leidse Bond van Amateursuinders (LBA). De gemeente Leiden verhuurt de volkstuingronden aan de LBA. De bond verhuurt deze gronden weer door aan de zes aangesloten tuinverenigingen.

Dit beleidsprogramma 2013 – 2021 is gericht op de activiteiten die de Leidse Bond van Amateursuinders zal ondernemen, door ook de komende jaren op te komen voor de belangen van allen die het tuinieren op volkstuinten in Leiden een warm hart toedragen.

De LBA heeft als doelstelling in 2021 in verenigingsverband weer 53 hectare grond van de gemeente Leiden te huren, waar op circa 1.320 volkstuinten genoten kan worden van natuurlijk tuinieren in goede harmonie en samenwerking met andere Leidse instellingen, toegankelijk voor alle Leidse inwoners en tot plezier van velen.

	Tuinvereniging	1998		2011		2012	
		Opp. (m ²)	Aantal	Opp. (m ²)	Aantal	Opp. (m ²)	Aantal
1	Ons Buiten	167.754	441	167.754	420	163.554	420
2	Zonneveld	15.700	85	15.700	85	15.700	85
3	Cronesteyn	164.000	308	164.000	308	164.000	308
4	Oostvliet	96.330	235	53.130	126	53.130	126
5	OTV	25.631	77	11.631	42	51.523	125
6	Roomburg	33.600	98	33.600	98	33.600	98
7	Veldheim ¹	31.400	76	-	-	-	-
	Totaal LBA	533.785	1.320	445.815	1079	481.507	1.162

Ontwikkeling van volkstuinten en van stedelijke ontwikkeling

De meeste Leidse volkstuinverenigingen bestaan al tientallen jaren. De eerste complexen in Leiden ontstonden na de eerste Wereldoorlog vanaf 1918. De Leidse Bond van Volkstuinverenigingen werd in 1940 opgericht (in 1968 omgedoopt tot Leidse Bond van Amateursuinders). De volkstuincomplexen Roomburg, Het Zonneveld en OTV zijn opgericht in 1942. Tuinvereniging Ons Buiten is opgericht in 1957, Oostvliet in 1965 en Cronesteyn in 1981. De meeste verenigingen ontstonden door fusies van al bestaande volkstuinverenigingen. In de loop der jaren zijn de terreinen van de volkstuinverenigingen ontwikkeld van tuincomplexen zonder noemenswaardige voorzieningen naar complexen met de nodige infrastructuur zoals riolering en watervoorziening. Op de complexen is het bouwen van tuinhuisjes mogelijk, waarbij is toegestaan dat in de periode 1 april tot 1 november ook op de tuin overnacht mag worden. Wel zijn eisen gesteld aan de maximale omvang van de bebouwing ten opzichte van het tuinooppervlak en tevens is een maximum gesteld aan de verkoopprijs van de huisjes. Hoe praktisch en aardig de opstellen ook zijn, primair doel van de verenigingen blijft het tuinieren, waarbij in de statuten van de verenigingen en in het huurcontract met de gemeente Leiden is opgenomen dat het natuurlijk tuinieren door de LBA wordt bevorderd.

Door feitelijke stedelijke uitbreiding en door plannen voor stedelijke uitbreiding zijn de afgelopen jaren volkstuinten verdwenen. Voor de uitbreiding van begraafplaats Rhijnhof is volkstuincomplex Veldheim in 2008 met zijn 76 tuinen in zijn geheel komen te vervallen. Voor de geplande aanleg van een industrieterrein in de Oostvlietpolder zijn bij de volkstuinverenigingen Oostvliet en Onderlinge Tuinvereniging (OTV) 144 tuinen komen te vervallen. Vanwege de aanleg van een fietspad door volkstuinvereniging Ons Buiten zijn in 2010 nog eens 11 tuinen komen te vervallen (- 4.200 m²). Daarmee zijn in de periode 2001 tot en met 2010 in totaal 241 tuinen verdwenen. Waren er in 2001 nog 1.320 volkstuinten in beheer, in 2011 waren dat er 1.079. Door de 1^e-fasecompensatie zijn er 83 tuinen bij gekomen. In 2012 hebben de bij de LBA aangesloten verenigingen 1.162 volkstuinten in beheer.

Uitvoeren van het convenant van de gemeente Leiden met de LBA

In 1998 heeft de gemeente een convenant gesloten met de LBA over de verhuur van de gronden. In het convenant is opgenomen dat de gemeente zich heeft verbonden om het aantal volkstuinten in de stad op peil te houden, waarbij de afspraak is dat volkstuinten die door stadsuitbreidingen op een bepaalde locatie moeten verdwijnen in de nabije omgeving van die locatie, of op een andere plek in de gemeente, worden gecompenseerd. In de periode 1998 - 2011 zijn 231 volkstuinten verdwenen (- 87.970 m²).

De gemeente Leiden heeft zich samen met de LBA de afgelopen ingespannen om het areaal aan volkstuinten dat verloren is gegaan, al voor een belangrijk gedeelte compenseren. In 2012 is daartoe in de Oostvlietpolder een eerste fase tot een afronding gekomen. Op 31 mei 2012 werden door de gemeente Leiden 83 tuinen aan de Leidse Bond van Amateursuinders overgedragen (+ 39.892 m²). die vervolgens direct zijn doorverhuurd aan volkstuinvereniging Onderlinge Tuinvereniging (OTV).

Actiepunt 1

De LBA spant zich er samen met de gemeente voor in om de komende jaren de nog ontbrekende 5 hectare grond terug te krijgen om daarop circa 150 volkstuinten te realiseren. Daarmee zouden in Leiden weer circa 1.320 volkstuinten beschikbaar zijn.

¹ Volkstuinvereniging Veldheim is in 2008 verdwenen in verband met stedelijke uitbreiding.

Actiepunt 2

De LBA wil in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken zijn bij plannen voor stedelijke uitbreiding van de gemeente Leiden. Die plannen kunnen immers van invloed zijn op het areaal aan volkstuinen.

Uitwerken van het huurcontract van de LBA met de gemeente Leiden

De gemeente heeft in 2011 opnieuw een huurcontract voor 10 jaar afgesloten met de Leidse Bond van Amateursituinders: van 2011 tot en met 2021. De LBA is daar erg blij mee. In het contract zijn ook tal van afspraken gemaakt. In dit beleidsprogramma worden die afspraken nader uitgewerkt en van acties voorzien.

Het nieuwe huurcontract van de gemeente Leiden (als verhuurder) met de LBA (als huurder) is gesloten voor de periode 1 september 2011 tot en met 31 augustus 2021. In totaal wordt in 2012 door de LBA circa 481.507 m² grond van de gemeente gehuurd. De aanvangshuurprijs bedraagt per 1 januari 2012 € 0,35 per m². De huurprijs wordt jaarlijks aangepast op basis van een door de gemeente Leiden te bepalen indexering.

Vanwege de geplande aanleg van een fietspad door het complex van Ons Buiten wordt een gedeelte van het eerder aan de LBA verhuurde areaal niet meer aan de LBA verhuurd. De bruto oppervlakte in het huurcontract is hierop aangepast. Het door de gemeente niet meer verhuurde areaal (- 4.200 m²) valt onder het regime van het convenant (compensatie van verloren gegaan areaal aan volkstuinen). Met de gemeente wordt in dit specifieke geval overleg gevoerd om ter compensatie volkstuingrond aan het bestaande areaal van Ons Buiten toe te voegen, waarop 11 tuinen kunnen worden gerealiseerd.

Opstellen van meerjaren onderhoudsplannen

In het huurcontract is afgesproken dat de LBA een meerjaren onderhoudsplan opstelt per volkstuincomplex (artikel 10, eerste lid van de huurovereenkomst) en aan de gemeente Leiden aanbiedt. De LBA zal in 2013 afspraken maken over het format waaraan het meerjaren onderhoudsplan dient te voldoen.

Het onderhoud van paden, dammen, toegangshekken, bruggen, parkeerterreinen, verenigingsgebouwen, hagen en ander openbaar groen, beschoeiingen en op de complexen aanwezige beplanting is voor kosten van de LBA en de volkstuinverenigingen. De aanleg en vervanging van beschoeiingen, alsook het onderhoud aan rioleringen en duikers is voor kosten van de gemeente Leiden.

De LBA ontvangt van de gemeente Leiden jaarlijks een onderhoudssubsidie (in 2011 was deze € 28.898,-). Voor de besteding maakt de LBA ieder jaar een begroting, een financieel jaarverslag en een bestedingsplan. De gemeente Leiden zal ieder jaar een schouw houden per volkstuincomplex ter controle op de naleving van de meerjaren onderhoudsplannen. De LBA zal hiervan de rapportages ontvangen met de eventueel geconstateerde tekortkomingen. Deze dienen dan binnen vier weken na verzending van de rapportage verholpen te zijn. De uitwerking van deze bepalingen zullen in 2013 en verder in goed overleg met de gemeente Leiden nader worden uitgewerkt.

Actiepunt 3

De LBA zal meerjaren onderhoudsplannen opstellen per volkstuincomplex (artikel 10, eerste lid van de huurovereenkomst) en aan de gemeente Leiden aanbieden.

Bevorderen van natuurlijk tuinieren

De statuten van de LBA vat een bepaling over het bevorderen van natuurlijk tuinieren. De huurovereenkomst met de gemeente Leiden bevat ook een dergelijke bepaling. De mate waarin de verenigingen hieraan uitvoering geven verschilt. Zo streeft tuinvereniging Ons Buiten er naar om een zo hoog mogelijk keurmerk van de landelijke vereniging voor hobbytuinders (AVVN) te bereiken.

Actiepunt 4

De LBA zal een plan van aanpak opstellen om het natuurlijk tuinieren verder te bevorderen. De jaarlijkse wedstrijdkeuringen van complexen en van individuele tuinen kunnen hier onderdeel van uitmaken.

Medegebruik van de tuincomplexen door inwoners van Leiden

De LBA en daarmee de aangesloten volkstuinverenigingen hebben veel grond gezamenlijk in beheer en betalen daarvoor een relatief lage prijs. Die prijs is zo laag omdat de samenleving, in dit geval de lokale overheid, volkstuinders de kans biedt om in de nabijheid van de stad te recreëren en bij te dragen aan natuur en landschap. Voor een camping of voor privé eigendom van dergelijke grond zou de prijs veel hoger zijn (onbetaalbaar voor veel volkstuinders). Daarvoor willen de volkstuinverenigingen graag wat terug doen naar de samenleving: het zo veel als mogelijk (rekening houdend met de veiligheid op de complexen) openstellen van de paden op de complexen voor het publiek, het organiseren van maatschappelijke activiteiten zoals de bloemendag ten behoeve van Leidse instellingen van ouderenzorg en het stimuleren van het lidmaatschap voor deelnemers uit alle geledingen van de samenleving: jongeren, mensen met kinderen, ouderen, mensen met een beperking, mensen met een verschillende etnische en of culturele achtergrond.

Actiepunt 5

De LBA zal bevorderen dat de volkstuinverenigingen hun complexen zo toegankelijk als mogelijk (rekening houdend met de veiligheid op de complexen, in het bijzonder 's nachts) openstellen voor het publiek.

Bouwvoorschriften

In de statuten van de LBA en van de aangesloten volkstuinverenigingen zijn bepalingen opgenomen over de maximale maten voor tuinhuisjes, schuren en kassen. Ook in het huurcontract van de gemeente Leiden met de LBA zijn dergelijke

voorschriften opgenomen. De LBA wil deze voorschriften in ere houden en zal zich inspannen om deze regels bekend te houden, toe te passen en te handhaven.

Actiepunt 6

De LBA zal zich inspannen om de bouwvoorschriften te handhaven op de volkstuincomplexen.

Handhaven van de eigen reglementen (leden houden aan onderlinge afspraken)

De leden van de LBA hebben onderlinge contracten met elkaar gesloten, samen te vatten onder de noemer 'Statuten' en 'Huishoudelijk reglementen'. De besturen hebben de taak om de leden zo nodig actief te herinneren aan de bepalingen in die contracten en om die bepalingen te handhaven. Dat is soms niet eenvoudig: wat de een wil, dat vindt een ander juist ongewenst. Om die reden zijn regels opgesteld om de verschillende belangen in goede banen te leiden. Uiteraard komt het toch voor dat er problemen zijn met een lid. De besturen proberen in die gevallen zo zorgvuldig mogelijk te handelen. De LBA heeft daarvoor zogenoemde "gouden regels" opgesteld. Deze zijn als bijlage bij dit beleidsplan opgenomen.

Het bestuur van de LBA heeft initiatieven genomen om het *tuchtreglement* op onderdelen te actualiseren. Voorstellen voor herziening worden in de eerste helft van 2013 besproken met de aangesloten verenigingen en in het najaar van 2013 aan het congres van de LBA ter vaststelling voorgelegd.

Actiepunt 7

Het bestuur van de LBA zal verdere initiatieven nemen om het *tuchtreglement* te actualiseren.

Communicatie en public relations

Het beleidsprogramma 2013 – 2021 van de LBA biedt mede onderbouwing voor een te actualiseren plan voor communicatie en public relations. Het bestuur van de LBA wil haar contacten in een uitgebreid netwerk van geïnteresseerden zo goed mogelijk onderhouden. Dat zijn uiteraard de huidige en potentiële leden, alsook belangrijke organisaties zoals de gemeente Leiden in vele facetten, het waterschap, maatschappelijke organisaties die in contact willen komen met de volkstuinen en verenigingen op het brede gebied van 'groei en bloei in de natuur'. Investeren in persoonlijke contacten is van belang, maar daarnaast ook in communicatie via schriftelijke en digitale weg. De websites van de LBA en van de verenigingen vervullen hierbij een spilfunctie. De LBA zal haar communicatie en PR plan actualiseren en voor de uitvoering hiervan intern middelen vrij maken.

Actiepunt 8

De LBA zal haar communicatie en PR plan actualiseren en voor de uitvoering hiervan intern middelen vrij maken.

Interesse vergroten voor het besturen van de verenigingen

De LBA is een samenwerkingsverband van zes aangesloten volkstuinverenigingen, en daarmee van meer dan 1200 leden. Daarmee zijn inclusief het bestuur van de LBA zelf, in totaal zeven besturen actief. Het karakter van een vereniging is dat de leden samen bepalen wat het beleid is en dat zij ook gezamenlijk zorgen voor de uitvoering daarvan, daarbij geholpen door een bestuur. Zonder actieve leden geen bestuur, zonder bestuur geen huurcontract met de gemeente. Zonder huurcontract (en uitvoering geven aan de bepalingen uit dat huurcontract) is er uiteindelijk ook geen zicht op het blijven bestaan van de volkstuinen! Het blijkt heel lastig te zijn om leden voor bestuursfuncties te interesseren.

Het bestuur van de LBA wil met de besturen van de zes volkstuinverenigingen initiatieven ontplooiën om de interesse bij de leden voor het besturen te vergroten. Hiervoor zal een actieprogramma worden opgesteld.

Actiepunt 9

De LBA een actieplan opstellen voor het vergroten van de interesse voor het besturen van een volkstuinvereniging.

Herschikking middelen van de LBA

De LBA beschikt over de nodige middelen om de vereniging te besturen: een verenigingsgebouw met inventaris, alsook de nodige financiële middelen. Bovendien beschikt de LBA over de nodige opgebouwde reserves.

Onderdeel van het maken van het beleidsprogramma is te bezien of de middelen in balans zijn met de ambities voor de periode 2013 – 2021. Het is voorstelbaar dat het investeren in communicatie en PR, in maatschappelijke activiteiten, in "natuurlijk tuinieren" en in de besturen, ten koste gaat van andere nu bestaande middelen. Dit element vergt nadere besluitvorming en zal in de uitvoering van het beleidsprogramma worden meegenomen.

Actiepunt 10

De LBA zal het beleidsplan uitwerken en voorzien van een financiële vertaalslag. Hiervoor kan een structurele herziening van de middelen nodig zijn per begroting 2014.

Opstellen, uitvoeren en monitoren van het beleidsprogramma 2013 - 2021

Het opstellen en uitwerken van het beleidsprogramma is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van bestuur en leden. Het door het bestuur opgestelde concept beleidsprogramma is behandeld tijdens het 68^e Congres van de LBA (op 6 december 2012). Op enkele redactionele punten na is het beleidsplan door het algemeen bestuur ongewijzigd vastgesteld. De komende jaren zal de uitvoering van het beleidsprogramma worden gemonitord ten behoeve van het informeren van de leden via het congres. Bij gewijzigde omstandigheden kunnen voorstellen worden gedaan om het beleidsprogramma zo nodig aan te passen.

*Versie zoals verstuurd naar het college van B&W van de gemeente Leiden
Leiden, 24 januari 2013*

Het lidmaatschap van een vereniging brengt rechten en plichten met zich mee. Soms blijkt dat een lid zich niet aan de verenigingsregels houdt. In de praktijk blijkt het lastig daarmee om te gaan. Vandaar de vraag tijdens het afgelopen congres van de LBA om gulden regels op te stellen over hoe te handelen bij problemen met een lid.

1. Als een lid zich niet aan de verenigingsregels houdt, laat dan niet te veel tijd verloren gaan voordat het lid daarop wordt aangesproken.
2. De toon maakt de muziek, ook bij het aanspreken van een lid. Ga er bij een eerste "overtreding" vanuit dat iemand niet alle regels kent of weet hoe deze in de praktijk werken. Spreek iemand vriendelijk aan en wijs hem of haar er op wat anders zou moeten. Geef het lid gelegenheid een toelichting te geven en neem deze serieus. Deze gesprekken hoeven geen maanden te duren.
3. Bij herhaling van een overtreding of bij herhaalde overtredingen is het verstandig deze schriftelijk vast te leggen. Bouw een dossier op. Als vriendelijke gesprekken niet hebben geholpen, geef het lid dan duidelijk omschreven schriftelijk aan om welke overtredingen het gaat, waar de desbetreffende regels in de statuten en/of reglementen staan, op welke wijze het lid wel moet handelen en binnen welke termijn dit moet gebeuren.
4. De eerste brief is vriendelijk. Daarna moet de toonzetting duidelijker worden. De derde of vierde brief wordt een "ingebrekestelling" met een duidelijke termijn waarbinnen aan de regels moet worden voldaan. Wat betekent dat het lid de laatste waarschuwing krijgt alvorens door het bestuur passende maatregelen worden genomen. Deze maatregelen kunnen in het zwaarste geval beëindiging van het lidmaatschap door opzegging namens de vereniging of ontzetting ofwel royement zijn.
5. In het geval een bestuur, of een lid, maatregelen getroffen wil hebben waarbij overtredingen worden aangepakt, zal hiervan schriftelijk aangifte gedaan moeten worden bij de tuchtrechtcommissie van de tuinvereniging. Het Tuchtrechtreglement van de LBA is dan van toepassing.
6. Alvorens tot een formele ingebrekestelling over te gaan is het verstandig de hele procedure door te nemen met het AVVN. In deze fase van de procedure kan nog worden bijgestuurd als er procedurefouten zijn gemaakt.
7. Royement ofwel ontzetting kan alleen worden uitgesproken door een tuchtcommissie en in beroep door een commissie van beroep wanneer een lid in ernstige mate in strijd handelt met de statuten, reglementen of besluiten van de bond, dan wel de bond op onredelijke wijze benadeelt. Zie ook artikel 7 en artikel 8, vijfde lid, van de statuten van de LBA.
8. Een tuchtcommissie wordt benoemd door de algemene ledenvergadering van de tuinvereniging en de commissieleden worden kandidaat gesteld op de wijze zoals is bepaald in de statuten of reglementen van die vereniging. Zie ook artikel 3, derde lid van het Tuchtrechtreglement van de LBA.
9. Een lid, het bestuur van een tuinvereniging, of het bondsbestuur kan bij de tuchtcommissie schriftelijk aangifte doen van een overtreding en daarmee een zaak aanhangig maken.
10. Laat een dergelijk traject bij voorkeur niet langer dan een jaar/tuinseizoen duren.